

Una profunda indiferència

El final de la dècada dels 70 va quedar servit i marcat per la irrupció d'un anticatalanisme socialment molt efectiu sobretot a la capital del País Valencià i a les comarques centrals. Van ser els temps de la denominada *batalla de València* –més aviat, l'estesa de València, perquè les restes del franquisme i la dreta pretesament democràtica van esclafar violentament la contestació nacional– i de les divises simplificadores i efectives de l'estil “No mos fareu catalans” o “Els catalans ens furten la paella”. Vistes des d'ara, fins i tot poden fer somriure, però els més burletes no haurien de menystenir la importància d'articles com els que va subscriure el trànsfuga Manuel Brosseta encadenats sota l'epígraf delirant “La paella de *Els països catalans*”. Els franquistes supervivents, encara efectius des de les institucions que no havien estat renovades democràticament, i la secció dominant de la UCD van confluïr en la denúncia d'un pervers imperialisme català. L'activisme al carrer propiciat per l'extrema dreta espanyolista i per l'agitació d'un analfabetisme crispant van afegir el darrer component de la salsa.

Molts valencians els van creure. De bona o mala fe. Ho van fer per legitimar les deixalles franquistes amb les quals s'identificaven, per acorrallar socialment l'esquerra que els guanyava a les urnes, per mantenir l'hegemonia d'un espanyolisme que havia propiciat la dictadura contra el qual s'alçava l'autèntic valencianisme o per expressar una sincera preocupació alterada per una hàbil manipulació. Potser va ser tot plegat. Doctors té l'església de la història o de l'anàlisi política que ho han explicat amb més arguments i eficàcia.

L'estudi de la realitat patida, de les manipulacions que van fer macabra la Transició al País Valencià, mereix to-

VICENT SANCHIS

ta l'atenció i la consideració. En tot cas, mentre en una part del País Valencià bullia l'espanyolisme amb careta regionalista, a Catalunya la reacció majoritària va ser la indiferència, l'estupefacció o la retracció. La idea, nacionalment o simplement cultural, d'uns Països Catalans que es podien construir amb la participació activa de cadascun dels territoris que els integraven va pujar Sènia amunt de la mà de Joan Fuster. Impulsada per uns valencians que s'identificaven amb un domini lingüístic recuperat o amb una nació alternativa a l'oficial i a la mateixa nació catalana restrictiva que reivindicava el catalanisme convencional. Per això molts catalans no van entendre la reacció negativa que va suscitar l'únic valencianisme digne del nom i se'n van desentendre. Aquella incomprensió, aquella malfiança, han perdurat i han definit també la majoria del catalanisme fins ara mateix. El règim d'hegemonia política que va desplegar el Partit Popular al País Valencià durant més de dues dècades encara va afegir més llenya al recel. “Com poden votar la majoria dels valencians, una vegada i una altra, amb persistència suïcida, un partit abrasiu, corrupte i espanyolista?”, es preguntaven els dirigents del catalanisme polític. La majoria de l'opinió pública compartia la pregunta i la incomoditat. I s'allunyaven, molestos i desconcertats, del conflictiu

veí del sud. La gallina de dalt ni tan sols es mira la de baix...

Qualsevol persona amb un mínim de solvència intel·lectual sap que el pretès *imperialisme català* va ser una hàbil fal·làcia que va permetre a la dreta més primitiva de tot l'Estat invertir el procés de recuperació nacional del País Valencià, fer conflictiva una alternativa nacional que, en ple creixement, va recular de manera desordenada. *Els catalans* no volien fer *catalans* els *valencians*. I tampoc els volien furar ni Ausiàs Marc ni la paella. Només els més espavilats culturalment o nacionalment situaven l'escriptor de Gandia en l'àmbit literari que li correspon o aspiraven a una relació nacional amb el País Valencià i les illes Balears entre iguals. Però aquests sectors eren minoritaris. I les seves reflexions s'aprofitaven des de València per donar volada a una aprensió manipuladora.

La majoria dels catalans, ja ho hem dit, miraven cap a un altre costat. Per què s'havien de complicar la vida si des del mateix lloc on els havien ofert una altra plenitud nacional la rebutjaven amb totes les vísceres? Aquesta indiferència ha persistit. No només des de Barcelona, on València sovint ha estat un punt de referència excèntric, sinó des de comarques on es fa més incompreensible, com ara les mateixes terres de l'Ebre, que consideren els valencians uns veïns problemàtics i estafolarios. Els catalans convencionals, els menys conscienciats nacionalment, s'han limitat a evitar la curiositat, a estalviar-se el disgust d'interpretar l'hostilitat que perceben entre valencians i que consideren majoritària.

També l'independentisme ha defugit el tràmit. Aquells que segreuen doctrina sobiranista o clarament separatista admeten que sí, que hi ha una unitat lingüística i cultural, que alguns fan extensiva a l'àmbit nacional. “Potser sí que hi podria haver uns Països Catalans si la

